

A SZEGEDI GÖRÖGÖK – ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΤΟΥ ΣΕΓΚΕΝΤ

Dr. Balogh Ádám

Purosz Alexandrosz

A kiadvány a Magyarországi Görögök Kulturális Egyesülete -
Csongrád Megyei Helyi Csoport közreműködésével készült.

Szerzők: Dr. Balogh Ádám - Purosz Alexandrosz
Görög szöveg: Purosz Alexandrosz
Anyanyelvi lektor: Szivília Arjiró
Szerkesztette: Purosz Alexandrosz
A borítótérket készítette: Jacob Péter

Támogató:
Emberi Erőforrások Minisztériuma
Emberi Erőforrás Támogatáskezelő

SZEGEDI GÖRÖG FÜZETEK 4.

A borítón a szegedi Fogadalmi templom (Dóm) és mögötte a Szerb templom láthatók

Kiadó: Szegedi Görög Nemzetiségi Önkormányzat (www.szegedigorogok.hu)

A kiadásért felel: Purosz Alexandrosz

Nyomdai előkészítés: Jacob Péter

Nyomdai munkálatok: Innovariant Nyomdaipari Kft. - Szeged

2012

ISBN 978-963-08-3866-5

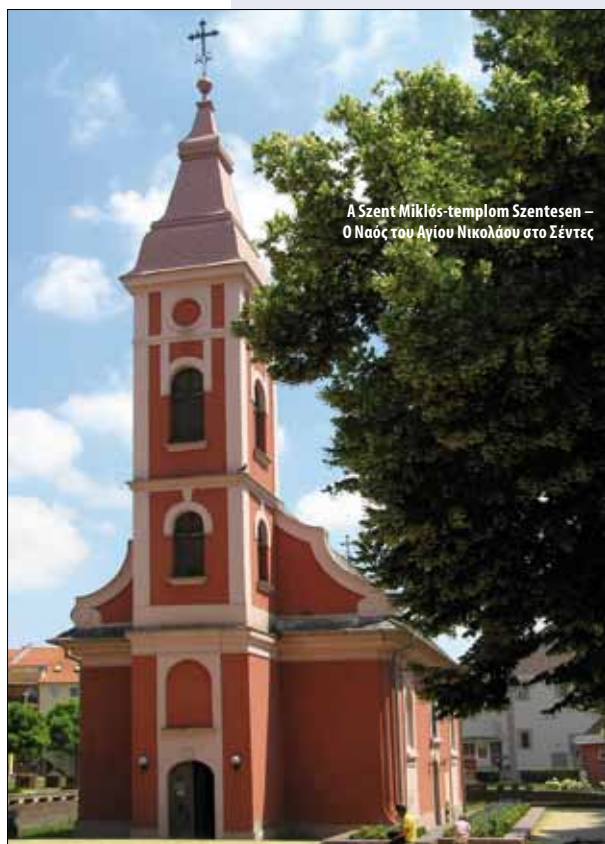
ISSN 2063-2762

Tartalom

1. A görögök megjelenése Magyarországon	4
Η εμφάνιση των Ελλήνων στην Ουγγαρία	5
2. Görögök a XVIII-XIX. századi Szegeden	8
Οι Έλληνες του Σέγκκεντ στον 18ο και 19ο	9
3. A görög bevándorlás második hulláma	12
Το δεύτερο κύμα εμφάνισης Ελλήνων	13
4. A szegedi görögök száma az ezredforduló éveiben	16
Ο αριθμός των Ελλήνων στο Σέγκκεντ κατά την αλλαγή της χιλιετίας	17
5. Szegedi görög szervezetek	18
Οργανώσεις Ελλήνων στο Σέγκκεντ	19
6. Az egyesület szegedi tagsága	20
Τα μέλη του συλλόγου στο Σέγκκεντ	21
7. Kultúra	24
Πολιτισμός	25
8. Honlap	30
Ιστοσελίδα	31
9. Kiadói tevékenység	32
Εκδοτική δραστηριότητα	33
10. Amit Szegeden járva érdemes megnézni	34
Τα κυριότερα αξιοθέατα του Σέγκκεντ	35

1. A GÖRÖGÖK MEGJELENÉSE MAGYARORSZÁGON

A görögök (a néprév. valójában gyűjtőszó, amellyel a balkáni ortodox kereskedőket illették származástól függetlenül) Magyarországon történő nagyobb számú megjelenése az Oszmán Birodalom területi terjeszkedésével vette kezdetét a 16-17. században. Ekkor kezdtek görög kereskedők letelepedni Magyarországon, elsősorban a kereskedelmi utak mentén fekvő városokban. Intenzívebb megjelenésük a 18. század első felében valósult meg, az 1718-as pozsareváci békét követően. Az ország felszabadítását lezáró békeszerződés harmadik cikkelye ugyanis kereskedelmi rendelkezést is tartalmazott, amelynek értelmében a Habsburg és az Oszmán Birodalom alattvalói a másik ország területén szabadon folytathattak kereskedelmi tevékenységet, az oszmán állampolgárok három százalékos vámtétel kifizetése után. Ennek hatására jelentős számú görög kereskedő érkezett az országba, mely folyamatot csak ösztönözte az, hogy a török és kuruc háborúk időszakát követően a kereskedelem nagyon visszaesett, így nem kellett konkurens kereskedőkkel versenyezniük. Először főleg vándorkereskedők és házalók voltak, akik raktárakat kezdtek létesíteni a nagyobb városokban és vásártartó helyeken. Hamarosan azonban le is telepedtek, s a belkereskedelemben is részt

A Szent Miklós-templom Szentesen –
O Ναός του Αγίου Νικολάου στο Σέντες

1. Η ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΤΗΝ ΟΥΓΓΑΡΙΑ

Οι Έλληνες - μια ονομασία η οποία χρησιμοποιούνταν γενικά ανεξαρτήτως εθνικής καταγωγής, για εμπόρους ορθόδοξου θρησκευόμενου που προέρχονταν από τα Βαλκάνια - εμφανίστηκαν για πρώτη φορά σε μεγάλο αριθμό στην Ουγγαρία παράλληλα με την εδαφική επέκταση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας κατά τον 16ο-17ο αιώνα. Τότε άρχισαν Έλληνες έμποροι να εγκαθίστανται στην Ουγγαρία, κυρίως σε αστικά κέντρα πάνω σε οδούς διακίνησης εμπορευμάτων. Η εμφάνιση αυτή έγινε πιο έντονη κατά το πρώτο μισό του 18ου αιώνα, ύστερα από την Συνθήκη του Πασάροβιτς το 1718. Το άρθρο 3 της αναφερόμενης συμφωνίας που ολοκλήρωσε την απελευθέρωση της χώρας περιείχε και μια διάταξη σύμφωνα με την οποία οι υπήκοοι της Αψβουργικής και της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας αντίστοιχα, είχαν το ελεύθερο να ασκούν εμπορική δραστηριότητα στην επικράτεια του άλλου κράτους, και συγκεκριμένα οι Οθωμανοί υπήκοοι κατόπιν καταβολής τελωνειακού δασμού 3%. Αυτό είχε ως επακόλουθο να έρθει στην Ουγγαρία μεγάλος αριθμός Ελλήνων εμπόρων, τους οποίους ενθάρρυνε και το γεγονός ότι μετά τους τουρκικούς πολέμους και την εξέγερση των Κούρουντς το εμπόριο γνώριζε ύφεση και έτσι δεν αντιμετώπιζαν μεγάλο ανταγωνισμό. Στις αρχές, ως πλανόδιοι έμποροι και γυρολόγοι, δημιουργούσαν αποθήκες στις μεγάλες πόλεις και τόπους αγορών. Σύντομα εγκαταστάθηκαν μόνιμα, και πλέον ως Ούγγροι υπήκοοι - που ελάμβαναν μέρος και στην εσωτερική διακίνηση εμπορευμάτων - έγιναν αναγνωρισμένα, ενίοτε ηγετικά μέλη των τοπικών κοινοτήτων. Έως τα τέλη του 18ου αιώνα ίδρυσαν εκκλησίες σε 19 δήμους, καθώς και σχολεία σε 17 δήμους. Το 1812 μάλιστα, ίδρυσαν και διδασκαλείο στην Πέστη. Στην ταχεία σταδιοδρομία τους συνέβαλε η ικανότητά τους να προσαρμόζονται γρήγορα και η προσπάθειά τους να ενταχθούν στην κοινωνία υιοθετώντας τα ήθη και έθιμά της. Παρόλα αυτά, την θρησκεία τους την διατήρησαν για πολύ χρόνο, η ολική αφομοίωσή τους καθυστέρησε σε αυτόν τον τομέα.

Από τον 19ο αιώνα γνωρίζουμε περίπου πεντακόσιες οικογένειες με τίτλο ευγενείας που είχαν ελληνική καταγωγή, πολλά μέλη τους απέκτησαν μάλιστα και βαθμό αξιωματικού στον ουγγρικό στρατό κατά τον απελευθερωτικό αγώνα του 1848/49. Η κοινωνική ενσωμάτωσή τους επιβεβαιώνεται και από το γεγονός ότι στο πρώτο μισό του 19ου αιώνα διατέλεσε αντιδήμαρχος της Πέστης δύο φορές ο Ιωάννης Βοράρος (Boráros János)

Boráros János –
Ο Ιωάννης Βοράρος

vállaló magyar állampolgárokként a helyi közösségek elismert tagjaivá, olykor vezetőivé váltak.

A 18. század végére 19 településen rendelkeztek saját alapítású templommal, 17 városban pedig iskolával, sőt, 1812-ben Pesten tanítóképzőt is alapítottak. Gyors érvényesülésükhöz hozzájárult az is, hogy jól tudtak alkalmazkodni, és a kulturális szokásokat átvéve próbáltak beilleszkedni. Saját vallásukat és identitásukat ennek ellenére sokáig megőrizték, teljes asszimilációjuk elhúzódott.

A 19. századra már mintegy ötszáz görög származású nemesi családról tudunk, többen az 1848/49-es szabadságharc alatt magas katonai rangot szereztek. A beilleszkedés tényét igazolja, hogy Pest alpolgármestere a 19. század első felében két alkalommal is a görög családból származó Boráros János volt.

Jó példája a betelepülő görögségnek a Sina-család, amely a Habsburg Birodalom egyik legbefolyásosabb kereskedő- és bankárcsaládjává vált. Kezdetben főleg kereskedelemmel foglalkoztak, majd a Rothschild-házzal együtt a Monarchia kizárólagos hitelezői lettek. Sina György 1818-ban nemesi, 1832-ben bárói címet kapott. Jelentős földbirtokokat vásárolt, köztük a gödöllői Grassalkovich-uradalmat. Sina György és fia Simon a reformkor egyik legjelentősebb mecénásainak számítottak. Nagy összegekkel járultak hozzá a legtöbb beruházáshoz: a Lánchíd megépítéséhez, folyószabályozáshoz, vasútépítéshez, a Nemzeti Múzeum, Nemzeti Kaszinó, Nemzeti Színház és az Akadémia létrehozásához, valamint az 1838-as dunai árvíz károsultjainak megsegítéséhez. Utóbbi nemes cselekedetért Sina Györgyöt 1839-ben Buda és Szeged is díszpolgárává választotta.

Sina György díszpolgári oklevele –
Δίπλωμα επίτιμου δημότη του Γεωργίου Σίνα

ο οποίος καταγόταν από ελληνική οικογένεια.

Καλό παράδειγμα των Ελλήνων που εγκαταστάθηκαν στην Ουγγαρία είναι η οικογένεια Σίνα η οποία εξελίχθηκε σε ένα από τους μεγαλύτερους κύρους εμπορικούς και τραπεζικούς οίκους της Αψβουργικής Αυτοκρατορίας. Ξεκίνησαν κυρίως με εμπορική δραστηριότητα, ύστερα όμως έγιναν μαζί με τον οίκο Rothschild αποκλειστικοί πιστωτές της Μοναρχίας. Ο Γεώργιος Σίνας απέκτησε το 1818 τίτλο ευγενείας, και το 1832 τίτλο βαρόνου.

Barabás Miklós: Sina Simon –
Μίκλος Μπάραμπας: Ο Σίμων Σίνας

Αγόρασε μεγάλες εκτάσεις γης, μεταξύ άλλων και το κτήμα των Grassalkovich στο Gödöllő. Ο Γεώργιος και ο γιος του Σίμων Σίνας θεωρούνταν από τους σπουδαιότερους ευεργέτες της εποχής των μεταρρυθμίσεων. Συνεισέφεραν μεγάλα ποσά στις περισσότερες επενδύσεις, όπως στην οικοδόμηση της Αλυσιδωτής Γέφυρας, στις διευθετήσεις ποταμών, σε σιδηροδρομικά έργα, στην ίδρυση του Εθνικού Μουσείου, του Εθνικού Καζίνο, του Εθνικού Θεάτρου και της Ακαδημίας, καθώς επίσης στην βοήθεια όσων επλήγησαν κατά την μεγάλη πλημμύρα του Δούναβη το 1838. Για την τελευταία αυτή ευγενική πράξη του ο Γεώργιος Σίνας εκλέχθηκε το 1839 επίτιμος δημότης τόσο της Βούδας, όσο και της πόλης Σέγκεντ.

2. GÖRÖGÖK A XVIII-XIX. SZÁZADI SZEGEDEN

Az elsősorban kereskedelemmel foglalkozó görögök a Dél-Alföld városaiiban is nagyobb számban jelentek meg a 18. század folyamán. Ezek közül Békésen, Szentesen, Hódmezővásárhelyen és Kecskeméten az általuk alapított görögkeleti templomok a mai napig fennállnak, sőt utóbbi településen az ott élő görögök könyvtárát és iskolát is alapítottak.

Szegeden a görögök a már a városban élő szerb hittestvéreik közelében, főleg az akkori Palánkban és Fölsővárosban telepedtek le, azon belül is a mai Maros utca környékén. A helyválasztás nem volt véletlen. A kikötő, az onnan induló kereskedelmi útvonalak, valamint a rác piac közelsége vonzó lehetett a folyami és szárazföldi kereskedelemben érdekelt görögök számára. (A kikötő felé irányuló sószállításra utal a Sóhordó utca elnevezése is.) A rác piac környékén a görögök üzletekkel is rendelkeztek, amelyek profilját ma már nem ismerjük. Annyit azonban tudunk, hogy Haris (vagy Manódlí) boltjában taplót is árultak. A taplót tűzgyújtáshoz használták, s amikor az épület meggyulladt, a padláson őrzött, bizonyára igen rossz minőségű tapló nem égett el. Innen származik a szegedi mondás: „éghetetlen, mint a Manódlí taplója”. Továbbá, az első szegedi kávéfőzdét is egy görög kereskedő létesítette 1739-ben.

A Maros utca a Timár-házzal –
H ο δός Μάρος με τον Οίκο των Βυρσοδεψών

A görögök a 18. század közepétől saját plébánost tartottak, és egy Aradi nevezetű gazdag kereskedő bőkezűségéből a mai Kálmány Lajos utca déli végénél Mihály és Gábriel arkanyalok tiszteletére templomot építettek, ahol a liturgiákat görög nyelven tartották. A szerb templom nyomán az emberek által kis cerkónak nevezett templom a 19. század elején leégett. Ugyan újra felépítették, de a század második negyedétől papja már nem volt, elhagyatottá vált és pusztulásnak indult, majd az 1879-es nagy árvíz alatt teljesen összeomlott.

A fölsővárosi görög templom hanyatlása párhuzamban állt a helyi görög közösség elmagyarosodásával. A görögök idővel áttértek a katolikus hitre, őseik nyelvének használata háttérbe szorult. Kérdéses, hogy a 20. század közepére fennmaradt-e bármi is görög identitásukból. Tény, hogy a 20. század második felében Szegeden létrejött görög közösség és az ún. első diaszpóra görögjeinek leszármazottai között ez idáig kapcsolat nem jött létre.

2. ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΤΟΥ ΣΕΓΚΕΝΤ ΣΤΟΝ 18ο ΚΑΙ 19ο ΑΙΩΝΑ

Οι Έλληνες που ασχολούνταν προ πάντων με το εμπόριο, εμφανίστηκαν σε μεγάλο αριθμό κατά τον 18ο αιώνα και στις πόλεις του νότιου τμήματος της λεγόμενης Μεγάλης Πεδιάδας (Δέλ-Αλφöld). Οι ορθόδοξοι ναοί που ίδρυσαν στο Μπέκες (Békés), Σέντες (Szentes), Χόντμεζοβασσαρχελυ (Hódmezővásárhely) και Κέτσκομετ (Kecskemét) διατηρούνται και σήμερα, και μάλιστα οι Έλληνες που ζούσαν στο Κέτσκομετ ίδρυσαν βιβλιοθήκη και σχολείο επίσης.

A Zsótér-ház – Το Μέγαρο Zsótér

Στο Σέγκκεντ (Szeged) οι Έλληνες εγκαταστάθηκαν κοντά στους ομόθρησκους Σέρβους που είχαν έρθει στην πόλη νωρίτερα, και οι περισσότεροι ζούσαν στις συνοικίες Παλάγκ και Φölsőváros (Άνω Πόλη), πιο συγκεκριμένα στην περιοχή της σημερινής οδού Maros. Η επιλογή τους δεν ήταν τυχαία. Η κοντινή απόσταση από το λιμάνι και τη λεγόμενη σερβική αγορά όπως και τις σχετικές εμπορικές οδούς είχε πλεονεκτήματα για τους Έλληνες που δραστηριοποιούνταν στην ποταμίσια και χερσαία μεταφορά εμπορευμάτων. Στην περιοχή της σερβικής αγοράς οι Έλληνες είχαν και καταστήματα, των οποίων το προφίλ δεν είναι πια γνωστό. Αυτό που ξέρουμε πάντως είναι ότι στο μαγαζί του Χάρη (αλλιώς Μανόδλι) πουλούσαν και ίσκα που χρησιμοποιούνταν για το άναμμα φωτιάς, και όταν καίγταν το κτίριο, η ίσκα που ήταν αποθηκευμένη στη σοφίτα δεν πήρε φωτιά, κατά πάσα πιθανότητα λόγω της κακής ποιότητας που είχε. Από εδώ προέρχεται και η τοπική παροιμία: «άκαυστο σαν την ίσκα του Μανόδλι». Επίσης και το πρώτο καφενείο το άνοιξε Έλληνας έμπορος το 1739.

Από τα μέσα του 18ου αιώνα οι Έλληνες είχαν δικό τους ιερέα, και από γενναιοδωρία ενός πλούσιου Έλληνα εμπόρου με το επώνυμο Άραντι, στο νότιο άκρο της οδού Kálmány έχτισαν εκκλησία στους αρχαγγέλους Μιχαήλ και Γαβριήλ, όπου οι λειτουργίες γίνονταν στα ελληνικά. Η εκκλησία αυτή στις αρχές του 19ου αιώνα κήκε. Ναι μεν ξαναχτίστηκε, αλλά από το δεύτερο τέταρτο του αιώνα δεν είχε πλέον ιερέα, έμεινε εγκαταλεημένη, άρχισε να φθειρείται, και τέλος κατά τη μεγάλη πλημμύρα του 1879 καταστράφηκε οριστικά.

Η τύχη της ελληνικής εκκλησίας της Άνω Πόλης μοιάζει με την πορεία αφομοίωσης και τη σταδιακή εξαφάνιση του ελληνικού στοιχείου. Πολλοί προσληφτίστηκαν στο καθολι-

Τόμπιας Klára: Zsótér Andor emléktáblája –
Klára Tóμπιας: Αναμνηστική πλάκα του Άντορ Σωτήρ

κό δόγμα, η γλώσσα των προγόνων άρχισε να ξεχνιέται. Είναι ερώτημα αν διατηρήθηκε τίποτα από την ελληνική ταυτότητά τους έως τα μέσα του 20ού αιώνα. Γεγονός είναι ότι, μεταξύ της ελληνικής κοινότητας που δημιουργήθηκε στην πόλη στο δεύτερο μισό του 20ού αιώνα και των απογόνων της λεγόμενης πρώτης διασποράς, καμία σχέση δεν έχει προκύψει μέχρι στιγμής.

Ας επιστρέψουμε όμως στους Έλληνες πολίτες της πόλης. Η πιο γνωστή και πλούσια από τις ελληνικές οικογένειες του Σέγκεντ ήταν εκείνη των Zsótér (Σωτήρ), το οποίο επίθετο απαντά συχνά και σήμερα στο Σέγκεντ και την γύρω περιοχή. Η οικογένεια διέθετε μεγάλο στόλο караβιών στον ποταμό Τίσα, σύμφωνα με την παράδοση 99 караβία, αφού περισσότερα μόνο ο βασιλιάς θα μπορούσε να έχει! Ο Zsótér János (Ιωάννης Σωτήρ) προκάλεσε μεγάλη εντύπωση όταν ένα караβι του φορτωμένο με εμπορεύματα διέπλευσε τον Κάτω Δούναβη. Η επιχείρηση, διοικούμενη από τον γαμπρό του, ήταν ιδιαίτερα τολμηρή επειδή την εποχή εκείνη αυτό το τμήμα του ποταμού ήταν αδιευθέτητο, γεμάτο βράχους, και κάτω από ορισμένες συνθήκες εθεωρείτο ακατάλληλο για ναυσιπλοία. Με το πρόσωπο του Zsótér János συνδέεται η έγερση του λεγόμενου Μεγάρου Zsótér στην πλατεία Széchenyi, όπου σύμφωνα με τον λαογράφο Σάντορ Μπάλιντ συνεδρίασε δύο φορές το 1849 η ουγγρική βουλή, και όπου φύλαξαν για σύντομο χρονικό διάστημα και το ουγγρικό στέμμα. Ο γιος του János, Zsótér Andor (Άντορ Σωτήρ, 1824-1906) που κατά την ουγγρική επανάσταση θήτεψε στο τάγμα του Σέγκεντ ως υπολοχαγός, διετέλεσε επί 55 χρόνια επίτιμος πρόεδρος της τράπεζας Szeged-Csongrádi Takarékszövetkezet. Με την πολύπτυχη δραστηριότητά του έγινε ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες της αστικής ανάπτυξης της πόλης. Ήχτισε το Νέο Μέγαρο Zsótér στην πλατεία Klauzál, και μετά την μεγάλη πλημμύρα του ποταμού προσέφερε σπουδαίες δωρεές για την ανοικοδόμηση. Το 1892 έλαβε από τον βασιλιά τίτλο ευγενείας μαζί με την προσωνυμία Szatymazi.

Új Zsótér-ház -
Το Νέο Μέγαρο Zsótér

De térjünk vissza a város görög polgáira! A szegedi görög kereskedők közül a legismertebb és legvagyonosabb a Zsótér család volt. A családnév – görögös változatban: ΣΩΤΗΡ – a mai napig gyakori Szegeden és környékén. A család komoly „tiszai flottával”, a hagyomány szerint 99 hajóval rendelkezett, s azért csak ennyivel, mert több hajója csak a királynak lehetett. Zsótér János azzal keltett különösen nagy feltűnést, hogy áruval megrakott hajójával végighajózott az Al-Dunán. A veje által vezetett vállalkozás azért számított nagyon merésznek, mivel az akkor még szabályozatlan, sziklazátanyokkal teli folyószakasz bizonyos körülmények között gyakorlatilag hajózhatatlannak számított. Zsótér János nevéhez fűződik a Széchenyi tér 9. szám alatti Zsótér-ház felépítése is, ahol Bálint Sándor néprajzkutató szerint 1849-ben a magyar országgyűlés kétszer ülésezett, s ahol a magyar szent koronát is őrizték. János fia, a szabadságharc alatt a szegedi zászlóaljnál főhadnagyként szolgáló Zsótér Andor (1824-1906) 55 éven át volt a Szeged-Csongrádi Takarékszövetkezet tiszteletbeli elnöke. Sokrétű tevékenységével a város polgári fejlődésének egyik legmeghatározóbb alakjának számított. Ő építtette az Új Zsótér-házat a Klauzál téren, s a nagy árvízet követően jelentős adományokat tett az újjáépítés érdekében. A királytól Szatymazi előnévvel 1892-ben nemesi címet kapott.

3. A GÖRÖG BEVÁNDORLÁS MÁSODIK HULLÁMA

Görögország második világháborús német megszállását egy három és fél éven át tartó polgárháború (1946-1949) követte. A '40-es évek háborús eseményeinek a lakosság 10%-a esett áldozatul, amit tetézett az a tény is, hogy a polgárháborút követően további 120 ezer, főleg Görögország északi vidékeiről származó görög volt kénytelen elhagyni hazáját. Közülük a legtöbben a jugoszláviai Macedóniában, Szovjetunióban, valamint Közép- és Kelet-Európa népi demokratikus államaiban telepedtek le, illetve ezekből az országokból később Észak-Amerikába és Ausztráliába költöztek. Magyarországra Albánián és Jugoszlávián keresztül szárazföldi úton, valamint Albániából kiindulva tengeri, majd szárazföldi úton több mint hétezeren érkeztek, többségükben gyerekek és sebesültek.

Indulás Görögországból –
Anaxóρηση από την Ελλάδα

A görögök magyarországi tartózkodásukat átmenetinek képzelték, az azonnali visszatérésre éveken át folyamatosan készenlétben álltak. A politikai események azonban ezt nem tették lehetővé. A visszaköltözésre vagy akár csak a hazalátogatásra legtöbbszörnek három évtizedet várni kellett.

Az újjáépítés nélküli időszakát élő magyar társadalom a görögöket befogadta, számukra erkölcsi és anyagi támogatást nyújtott.

A görögök szinte mindenhol zárt közösségben éltek. A gyerekek gyermekotthonokba kerültek, a budapesti Kőbányán található egykori dohánygyárban és –raktárban, amelyet mindenki Dohánygyárként emlegetett, 2500 ember számára alakítottak ki férőhelyet. A Fejér megyei Ercsi-Sinatelepen Görögfalva néven falut alapítottak, amelyet 1952-ben az abban az évben kivégzett görög kommunista vezetőről Beloiannisznak neveztek el.

A Nemzetközi Vöröskereszt által szervezett családegyesítéseket követően a magyarországi görögök száma a '60-as

Érkezés Magyarországra
Αφιξη στην Ουγγαρία

3. ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΥΜΑ ΕΜΦΑΝΙΣΗΣ ΕΛΛΗΝΩΝ

Την γερμανική κατοχή της Ελλάδας στον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο ακολούθησαν τρίαμιση χρόνια εμφυλίου πολέμου. Το 10% του πληθυσμού έπεσε θύμα των πολέμων της δεκαετίας του '40, αλλά και αυτό δεν έφτανε: άλλες 120 χιλιάδες Έλληνες, κυρίως από την Βόρεια Ελλάδα, αναγκάστηκαν να πάρουν το δρόμο της προσφυγιάς και να βρουν νέα πατρίδα στην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, την Σοβιετική Ένωση και στις λαϊκές δημοκρατικές χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, ή να φύγουν από τα κράτη αυτά για την Βόρεια Αμερική και Αυστραλία. Στην Ουγγαρία ήρθαν πάνω από εφτά χιλιάδες μέσω Αλβανίας και Γιουγκοσλαβίας διά ξηράς, ή αποπλέοντας από τα λιμάνια της Αλβανίας διά θαλάσσης και ξηράς, στην πλειοψηφία τους ανήλικοι και τραυματισμένοι.

Οι Έλληνες πίστευαν ότι θα παρέμεναν για σύντομο μόνο χρονικό διάστημα στην Ουγγαρία. Για χρόνια ήταν σε ετοιμότητα να γυρίσουν στην πατρίδα οποιαδήποτε στιγμή, πράγμα όμως που οι πολιτικές εξελίξεις δεν επέτρεψαν. Για να επαναπαριστούν ή έστω και να πάνε επίσκεψη στην πατρίδα, οι περισσότεροι έπρεπε να περιμένουν τρεις δεκαετίες.

Παρά τις στερήσεις που γνώριζε η ουγγρική κοινωνία κατά την περίοδο της ανοικοδόμησης, δέχτηκε τους Έλληνες και τους παρέιχε τόσο ηθική, όσο και οικονομική υποστήριξη.

Beloianisz –
Το χωριό Μπελογιάννης

**A Dohánygyár –
Το πρώην καπνεργοστά-
σιο (Ντόχανγιαρ)**

évek végére négy és félezerre csökkent. Nagyobb számú visszaköltözésre a görög katonai diktatúra (1967-1974) bukása után nyílt lehetőség, amit a '80-as évek elején felgyorsított az, hogy az addig hontalan státuszú görög emigránsoknak választaniuk kellett aközött, hogy felveszik a magyar állampolgárságot vagy repatriálnak. A repatriálási folyamat a '80-as évek végére lezárult, Magyarország görögjeinek száma ekkor 2500-3000 fő körül volt. A vidéki városok közül Miskolcra, Pécsre és Tatabányára költöztek viszonylag nagyobb számban görögök. Szegeden az '50-es évek második felétől kezdtek megjelenni. Három férfi jött egymástól függetlenül, házasságkötésük révén, valamint nyolc középiskolás lány ipari iskolába. Négyen szücsnek, ketten női szabónak, egyikőjük férfiszabónak tanult, a nyolcadik lány pedig szülésznő lett. Később a lányok közül hárman elhagyták az országot, Athénba, Ohridba, valamint Ausztráliába költöztek. Az 1960-as népszámláláson nyolcan nyilatkoztak úgy, hogy az anyanyelvük a görög.

Meg kell jegyezni, hogy a Szegeden maradt, Görögország azonos területéről, Makedóniából származó öt lány közül a kilencvenes években csak hárman léptek be a görög egyesületbe, kettőjük esetében a macedón identitás erősebb volt. Ugyanis nem szabad megfeledkezni arról, hogy a Magyarországra került görög menekültek jelentős része szlávajkú volt és kettős identitással rendelkezett. Ez a menekültek között semmiféle meghasonulást nem jelentett. Mivel azonban az akkori szélsőjobboldali görög állam közel három évtizeden át visszautasított mindenféle hazautazási kérelmet, és ezzel rettenetes családi tragédiákat okozott, továbbá számtalan formában megalázta az idegenben szakadtakat, nem kevesen a görög állampolgárságukkal együtt lemondtak a görög identitásukról is.

Οι Έλληνες ζούσαν σχεδόν παντού σε κλειστές κοινότητες. Τα ελληνόπουλα φιλοξενήθηκαν σε ειδικούς παιδικούς σταθμούς, το κτίριο του πρώην καπνεργοστασίου στην Κόβαγια Βουδαπέστης – το Ντόχανγιαρ (Dohánygyár), όπως το έλεγαν και οι Έλληνες – το διαμόρφωσαν έτσι ώστε να στεγάζει 2500 ανθρώπους. Στο αγρόκτημα Ercsi-Sinatelep ίδρυσαν το Ελληνικό χωριό το οποίο το 1952 έλαβε το όνομα Μπελογιάννης προς τιμήν του Νίκου Μπελογιάννη που εκτελέστηκε το ίδιο έτος.

Ο αριθμός των Ελλήνων της Ουγγαρίας, κατόπιν της επανένωσης οικογενειών που συντονίστηκε από τον Διεθνή Ερυθρό Σταυρό, έως τα τέλη της δεκαετίας του '60 μειώθηκε στις τεσεσερισίμιοι χιλιάδες. Ο επαναπατρισμός μεγάλου αριθμού προσφύγων κατέστη δυνατός μόνο μετά την πτώση της Χούντας, και επιταχύνθηκε στις αρχές της δεκαετίας του '80, όταν οι - απάτριδες ως προς το καθεστώς υπηκοότητάς τους τότε - Έλληνες πρόσφυγες έπρεπε να διαλέξουν: ή να πάρουν την ουγγρική υπηκοότητα ή να επιστρέψουν στην Ελλάδα. Η διαδικασία επαναπατριsmού έληξε στα τέλη της δεκαετίας του '80, οπότε και ο αριθμός των Ελλήνων της Ουγγαρίας διαμορφώθηκε γύρω στις 2,5-3 χιλιάδες.

Ως προς τις πόλεις της επαρχίας, Έλληνες εγκαταστάθηκαν σε σχετικά μεγάλο αριθμό στο Μίσκολτς (Miskolc), Πετς (Pécs) και Τάταμπανια (Tatabánya). Στο Σέγκεντ άρχισαν να εμφανίζονται από το δεύτερο μισό της δεκαετίας του '50. Τρεις άντρες ήρθαν μεμονωμένα λόγω γάμου, καθώς και οκτώ κοπέλες ήρθαν να σπουδάσουν σε τεχνικές σχολές. Τέσσερις από αυτές έμαθαν την τέχνη των γουναράδων, δύο την ραπτική γυναικείων ενδυμάτων, μία την ραπτική ανδρικών ενδυμάτων, ενώ η όγδοη έγινε μαία. Αργότερα τρεις από τις κοπέλες έφυγαν από τη χώρα και μετακόμισαν στην Αθήνα, Οχρίδα και Αυστραλία. Στην απογραφή του 1960 οχτώ άτομα δήλωσαν ότι η μητρική τους γλώσσα είναι η ελληνική.

Έχει ενδιαφέρον ότι από τις πέντε γυναίκες που έμειναν στο Σέγκεντ και κατάγονταν από την ίδια περιοχή της Ελλάδας, την Μακεδονία, μόνο τρεις έγιναν μέλη του ελληνικού συλλόγου στη δεκαετία του '90, στις δύο άλλες η ολαβομακεδονική συνειδησή τους υπερτερούσε της ελληνικής. Δεν πρέπει να ξεχαστεί πως πολλοί από τους πρόσφυγες που ήρθαν στην Ουγγαρία ήταν ολαβόφωνοι και είχαν διπλή εθνική συνειδηση. Το γεγονός αυτό δεν δημιούργησε κανένα διχασμό μεταξύ των προσφύγων. Επειδή όμως το τότε ακροδεξιό ελληνικό κράτος απέρριπτε επί τρεις δεκαετίες κάθε είδους αιτήσεις έστω και επίσκεψης στην Ελλάδα, δημιουργώντας έτσι θλιβερές οικογενειακές τραγωδίες και εξευτελίζοντας αμέτρητες φορές τους εκπατριsmένους, δεν ήταν λίγοι εκείνοι που μαζί με την ελληνική υπηκοότητα, παραιτήθηκαν και από την ελληνική εθνική συνειδησή τους.

**A Dohánygyár óvodájában –
Στο νηπιαγωγείο του Ντόχανγιαρ**

4. A SZEGEDI GÖRÖGÖK SZÁMA AZ EZREDFORDULÓ ÉVEIBEN

A legnagyobb magyarországi görög közösség Budapesten él. Az 1950-ben alapított görög falu (Beloianisz) görög származású lakossága mára az összes lakos 1/3-át teszi ki.

A szegedi görögök az egyik legkisebb magyarországi görög közösséget alkotják, amely a többitől leginkább arányaiban tér el. Itt ugyanis az egykori emigránsok és azok utódai, valamint az elmúlt évtizedekben Görögországból vagy Ciprusról érkezettek száma nagyjából egyensúlyban van. A szegedi görögök létszáma évről évre nő, ami több tényezőnek tudható be. Ezek közül a legfontosabbak:

- Az itteni magyar-görög vegyes házasságokban átlagosan 2-3 gyermek születik, ennek köszönhetően van utánpótlás.
- A szegedi egyetem jelentős vonzerőt jelent úgy a továbbtanulni vágyó hazai, mint a görögországi és ciprusi görög ifjúság számára. Tanulmányaikat követően többen itt alapítanak családot, és itt igyekeznek egzisztenciát teremteni. Fontos kiemelni, hogy az orvostudományi karon viszonylag sok görög diák tanul. 2012-ben például 16 görögországi és ciprusi görög hallgató volt beiratkozva.
- A szegedi görög közösség jól szervezett. A görög származású gyerekek számára hon- és nyelvismereti órákat szervez, de a felnőtt korúak számára is lehetőséget biztosít a nyelvtanuláshoz. Utóbbinak köszönhetően nem kevés azon magyarok száma, akik görög nyelvtudásukat kihasználván Görögországban próbálnak szerencsét, ahonnan néhányan görög házastárssal és/vagy házasságukból született gyerekekkel hazatérnek.

A nemzetiségi hovatartozásnak több kritériuma lehet. E tekintetben a népszámlások megközelítése is eltérő. Nézzük meg az utóbbi kettő adatait: Az 1990-es népszámlálás során 45 szegedi nyilatkozott úgy, hogy beszél görögül, közülük 19-en vallották azt, hogy az anyanyelvük is a görög. 2001-ben 57-en vallották magukat a görög nemzetiséghez tartozóknak, 197-en mondták, hogy kötődnek a nemzetiségi kulturális értékekhez és hagyományokhoz, 35-en, hogy anyanyelvük a görög, és 55-en, hogy használják a görögöt családi és baráti közösségekben.

A Magyarországi Görögök Kulturális Egyesülete – Csongrád Megyei Helyi Csoportnak 2012-ben 58 szegedi rendes tagja volt.

4. Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΤΟ ΣΕΓΚΕΝΤ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΛΛΑΓΗ ΤΗΣ ΧΙΛΙΕΤΙΑΣ

Τη μεγαλύτερη ελληνική κοινότητα στην Ουγγαρία την έχει η Βουδαπέστη. Ο αριθμός των κατοίκων ελληνικής καταγωγής του ελληνικού χωριού Μπελογιάννη, που ιδρύθηκε το 1950, ανέρχεται σήμερα στο ένα τρίτο του όλου πληθυσμού.

Οι Έλληνες του Σέγκεντ αποτελούν μία από τις μικρότερες ελληνικές κοινότητες της χώρας η οποία διαφέρει από τις άλλες πιο πολύ ως προς τις αναλογίες, αφού εδώ η παρουσία από τη μια μεριά των προσφύγων και των απογόνων τους και από την άλλη εκείνων που ήρθαν τις τελευταίες δεκαετίες στην πόλη από την Ελλάδα και την Κύπρο, είναι ισάριθμη. Ο αριθμός των Ελλήνων αυξάνεται κάθε χρόνο, πράγμα που οφείλεται σε διάφορους παράγοντες, από τους οποίους οι σημαντικότεροι είναι οι εξής:

- Από τους μεικτούς γάμους Ούγγρων και Ελλήνων γεννιούνται κατά μέσον όρο 2-3 παιδιά, οπότε υπάρχουν εφεδρείες.
- Το πανεπιστήμιο του Σέγκεντ προσελκύει τους νέους που θέλουν να σπουδάσουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση τόσο από την ημεδαπή, όσο και από την Ελλάδα και Κύπρο. Μετά τις σπουδές τους, πολλοί από αυτούς δημιουργούν οικογένεια και ξεκινούν σταδιοδρομία εδώ. Έχει ενδιαφέρον ότι στην ιατρική σχολή του πανεπιστημίου σπουδάζουν αρκετοί Έλληνες και Κύπριοι φοιτητές, ο αριθμός των οποίων το 2012 ήταν 16.
- Η ελληνική κοινότητα του Σέγκεντ είναι καλά οργανωμένη. Για τα παιδιά ελληνικής καταγωγής διδάσκειται ελληνική γλώσσα και λαογνωσία, αλλά και οι μεγάλοι έχουν τη δυνατότητα να μάθουν ελληνικά. Από αυτούς που γνωρίζοντας τα ελληνικά πάνε να επιτύχουν στην Ελλάδα, μερικοί/μερικές (συνήθως πρόκειται για γυναίκες) επιστρέφουν μαζί με τον σύζυγό ή/και τα παιδιά που γεννήθηκαν από το γάμο τους.

Η εθνική μειονοτική ταυτότητα ορίζεται σύμφωνα με διάφορα κριτήρια. Ακόμα και οι απογραφές εφαρμόζουν διάφορες προσεγγίσεις. Ας δούμε τα στοιχεία των δύο τελευταίων: κατά την απογραφή του 1990, 45 δημότες δήλωσαν ότι ομιλούν τα ελληνικά, από τους οποίους 19 θεωρούσαν την ελληνική ως μητρική τους γλώσσα. Σύμφωνα με εκείνη του 2001, 57 άτομα ανήκαν στην ελληνική εθνική μειονότητα, 19 ένιωθαν ότι συνδέονται με τις πολιτιστικές αξίες και παραδόσεις της ελληνικής εθνικής μειονότητας, 35 είχαν την ελληνική ως μητρική γλώσσα, και 55 την χρησιμοποιούσαν σε οικογενειακές και φιλικές συντροφιές.

Το 2012 ο Πολιτιστικός Σύλλογος Ελλήνων Ουγγαρίας – Τοπική Οργάνωση νομού Τόγκραντ είχε 58 τακτικά μέλη στο Σέγκεντ.

5. SZEGEDI GÖRÖG SZERVEZETEK

A magyarországi görögök közössége a kezdetektől fogva jól szervezett. Már a dohánygyári évek alatt nagy gondot fordítottak az anyanyelv oktatására és a hagyományok ápolására. Hamarosan egyesületet alapítottak, saját folyóiratot indítottak. Nemzeti ünnepeiken a mai napig több száz görög jön össze az ország különböző részeiről érkezve.

2012-ben Budapest kerületeinek többségén kívül 16 településen működött görög önkormányzat, továbbá országosan 8 civil szervezet, államilag támogatott görög nyelvoktató iskola, görög kutatóközpont, valamint számos görög zenekar és néptáncegyüttes.

Ungi Ferencné Papadopulu Fotini –
Φωτεινή Παπαδοπούλου Ούγκι

A szegedi görögök 1995-ben váltak valódi közösséggé. Ebben az évben Ungi Ferencné Papadopulu Fotini kezdeményezésére két görög szervezet alakult. Először a Magyarországi Görögök Kulturális Egyesületének önállóan működő Csongrád Megyei Helyi Csoportja (rövidített neve: Csongrád Megyei Görögök Kulturális Egyesülete), majd pedig a Szegedi Görög Kisebbségi (2012-től Nemzetiségi) Önkormányzat. Az egyesület görögnek tekintti és a rendes tagok közé sorolja mindazon Csongrád megyében élő személyeket, akik felmenőik vagy házastársuk révén görögnek tekintik magukat, valamint felvételüket kéri a szervezetbe. Sem egyéb nemzeti, sem vallási identitást nem vizsgál. Az egyesületnek 2012 márciusában 79 tagja volt. Közülük 70-en rendes tagok, akik közül 58-an Szegeden élnek. Elnök: Purosz Alexandrosz, alelnök: Ungi Ferenc, gazdasági vezető: Dr. Kosztopolosz Andreász.

A Szegedi Görög Nemzetiségi Önkormányzat 2010-ben ötödik ciklusába lépett. A testület négy képviselőből áll. Elnök: Purosz Alexandrosz, alelnök: Dr. Kosztopolosz Andreász, további képviselők: Erdélyi Mariann és dr. Balogh Ádám.

Mindkét szervezet működése átlátható, határozataik, valamint az egyesület alapszabálya és közhasznúsági jelentései a görög közösség honlapján (www.szegedigorogok.hu) olvashatók. Székhelyük az Osztróvszky utca 6. sz. alatt található Nemzetiségek Házában van.

5. ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΤΟ ΣΕΓΚΕΝΤ

Hellenική κοινότητα της Ουγγαρίας από τις αρχές ήταν καλά οργανωμένη. Ήδη στα χρόνια του Ντόχανγιαρ έδιναν μεγάλη έμφαση στην διδασκαλία της μητρικής γλώσσας και την διαφύλαξη των παραδόσεων. Ίδρυσαν σύντομα σύλλογο, και κυκλοφόρησαν δικό τους περιοδικό. Στους εθνικούς εορτασμούς συγκεντρώνονται ακόμα και σήμερα εκατοντάδες από διάφορες περιοχές της χώρας.

Εκτός από τα περισσότερα δημοτικά διαμερίσματα της πρωτεύουσας, το 2012 λειτουργούσαν ελληνικές αυτοδιοικήσεις σε 16 δήμους και κοινότητες, καθώς επίσης 8 ΜΚΟ, σχολείο διδασκαλίας της ελληνικής, ελληνικό κέντρο ερευνών, όπως και πολλά μουσικά και χορευτικά συγκροτήματα που ενισχύονται όλα και από το ουγγρικό κράτος.

Οι Έλληνες του Σέγκεντ έγιναν πραγματική κοινότητα το 1995. Την χρονιά εκείνη με την πρωτοβουλία της Φωτεινής Παπαδοπούλου Ούγκι συγκροτήθηκαν δύο ελληνικές οργανώσεις. Πρώτα η Οργάνωση Ελλήνων νομού Τσόγκραντ ως αυτόνομο τμήμα του Πολιτιστικού Συλλόγου Ελλήνων Ουγγαρίας (διακριτική επωνυμία: Πολιτιστικός Σύλλογος Ελλήνων νομού Τσόγκραντ), ύστερα η Αυτοδιοίκηση Ελλήνων Σέγκεντ. Για το σύλλογο λογίζονται ως Έλληνες και κατατάσσονται μεταξύ των τακτικών μελών, όσοι κάτοικοι του νομού Τσόγκραντ θεωρούν τον εαυτό τους Έλληνα με βάση τους προγόνους ή τον/την σύζυγό τους, και ζητούν να εγγραφούν ως μέλη. Ο σύλλογος δεν ερευνά περαιτέρω εθνική μειονοτική ή θρησκευτική συνείδηση. Το 2012 ο σύλλογος είχε συνολικά 79 μέλη από τα οποία 70 ήταν τακτικά μέλη, και από αυτά 58 κατοικούσαν στο Σέγκεντ. Πρόεδρος: Αλέξανδρος Πούρος, αντιπρόεδρος: Φέρεντς Ούγκι (Ungi Ferenc), υπεύθυνος οικονομικών: δρ. Ανδρέας Κωστόπουλος.

Η Αυτοδιοίκηση Ελλήνων Σέγκεντ μπήκε το 2010 στην πέμπτη τετραετία της λειτουργίας της. Το σωματείο αποτελείται από τέσσερα μέλη: πρόεδρος: Αλέξανδρος Πούρος, αντιπρόεδρος: Δρ. Ανδρέας Κωστόπουλος, καθώς και Μάριαν Έρντελι (Erdélyi Mariann) και δρ. Αδάμ Μπάλογκ (dr. Balogh Ádám). Και οι δύο οργανώσεις λειτουργούν με διαφάνεια, οι αποφάσεις τους, το καταστατικό και οι ετήσιες εκθέσεις του συλλόγου είναι τοποθετημένα προς ανάγνωση στην ιστοσελίδα της ελληνικής κοινότητας (www.szegedigorogok.hu). Η έδρα τους βρίσκεται στον Οίκο των Εθνικοτήτων, κείμενο επί της οδού Osztróvszky 6.

Purosz Alexandrosz, dr. Balogh Ádám, Erdélyi Mariann,
dr. Kosztopolosz Andreász, Ungi Ferenc

6. AZ EGYESÜLET SZEGEDI TAGSÁGA

A Csongrád Megyei Görögök Kulturális Egyesülete 10 taggal jött létre 1995-ben, 1997-ben 16 tagja volt, 2012 márciusában 70 rendes tagja közül 58-an szegediek. Az alábbiakban az 58 taggal kapcsolatban közlünk statisztikai adatokat, amelyeket értelemző megjegyzésekkel kommentálunk:

Életkor

Nagykorú			Kiskorú	
Aktív	Nyugdíjas	Tanuló	6 év fölött	6 év alatt
29	3	4	13	9

A három generációból a legtöbben a középkorúakhoz (29) és azok gyermekeinek csoportjához (26) tartoznak.

Ηλικία

Ενήλικοι			Ανήλικοι	
Δραστήριοι	Συνταξιούχοι	Σπουδαστές	Άνω των 6	Κάτω των 6
29	3	4	13	9

Από τις τρεις γενιές οι περισσότεροι ανήκουν στους μεσήλικους (29) και στα παιδιά αυτά (26).

Σzáρμαζας

Γörög szülöktől született felnőtt		Nem görög szülöktől született felnőtt
Görögországban v. Cipruson született	Magyarországon született	
8	6	18

A tagok között egyetlen Görögországban született polgárháborús menekült van. A Magyarországon, görög szülő(k)től született felnőttek csoportját egykori menekültek utódai alkotják. Négyen Görögországban, három Cipruson születtek, s az utóbbi két évtizedben kerültek Szegedre, mindannyian tanulmányokat, illetve házasságkötést követően. Közülük három nem tartózkodik rendszeresen az országban. Mindenki vegyes házasságban él. A magyar (és egy szerb) házastársak száma nagyobb a görög származásúakénál, közösségi aktivitásuk jelentős.

Καταγωγή

Ενήλικοι γεννημένοι από Έλληνες γονείς		Ενήλικοι γεννημένοι από μη Έλληνες γονείς
Γεννημένοι στην Ελλάδα ή στην Κύπρο	Γεννημένοι στην Ουγγαρία	
8	6	18

Μεταξύ των μελών υπάρχει τώρα μόνο ένας πρόσφυγας. Η ομάδα των ενήλικων γεννημένων στην Ουγγαρία από Έλληνες γονείς αποτελείται από απογόνους προσφύγων. Στην Ελλάδα γεννήθηκαν τέσσερις, στην Κύπρο τρεις, και ήρθαν στο Σέγκεντ τις τελευταίες δύο δεκαετίες λόγω σπουδών ή γάμου. Από αυτούς τρεις δεν διαμένουν μόνιμα στην Ουγγαρία. Όλοι ζουν σε μεικτό γάμο. Ο αριθμός των Ούγγρων/Ουγγαρέζων (και μίας Σερβίδας) συζύγων υπερβαίνει εκείνο των Ελλήνων/Ελληνίδων. Η κοινοτική δραστηριότητά τους είναι σημαντική.

Γörög nyelvtudás

	Γörög szülö(k)től született felnőtt	Nem görög szülö(k)től született felnőtt	Kiskorú v. tanulókorú gyerekek
Felsőszintű	6	3	9
Középszintű	3	4	1
Alapszintű	1	3	8
Μinimális	4	8	8
Rendszeresen tanul	1	3	6

Γνώση της ελληνικής γλώσσας

	Ενήλικοι γεννημένοι από Έλληνες γονείς	Ενήλικοι γεννημένοι από μη Έλληνες γονείς	Ανήλικοι ή σπουδαστές
Άριστη	6	3	9
Μέτρια	3	4	1
Στοιχειώδης	1	3	8
Ελάχιστη	4	8	8
Μαθαίνουν τακτικά	1	3	6

Annak ellenére, hogy a Magyarországon görög szülő(k)től született felnőtt tagok többségének görög nyelvtudása a középszintet nem éri el, a legtöbben fontosnak tartják, hogy gyermekeik tanuljanak görögül. A fiatalok többsége tanul vagy tanult görögül, s nyelvtudásuk gyakran meghaladja a szüleiét. A magyar házastársak (egy kivételtől eltekintve nők) több mint fele beszél görögül. Közülük 2012-ben hárman (de korábban többen is) tanultak görögül.

Végül nem szabad megfeledkeznünk az egyesület pártoló tagjairól, illetve azon szimpatizánsainkról, akik a szegedi görög programok látogatóinak többségét alkotják. A görög közösség kulturális élete nélkülük elképzelhetetlen lenne.

Παρόλο που στην πλειονότητά τους οι ενήλικοι γεννημένοι στην Ουγγαρία από Έλληνες γονείς δεν ξέρουν ελληνικά ούτε σε μέτριο επίπεδο, οι περισσότεροι θεωρούν σημαντικό τα παιδιά τους να μαθαίνουν ελληνικά. Οι περισσότεροι ανήλικοι και οι σπουδαστές μαθαίνουν ή είχαν μάθει ελληνικά, και πολλές φορές ξέρουν καλύτερα από τους γονείς τους. Περισσότεροι των μισών των Ούγγρων ή Ουγγαρέζων συζύγων (εκτός από μία περίπτωση, γυναίκες) μιλούν ελληνικά. Από αυτούς/αυτές το 2012 μάθαιναν ελληνικά τρεις.

Τέλος, δεν πρέπει να ξεχάσουμε τα μέλη-υποστηρικτές και τους φίλους από τους οποίους προέρχονται οι περισσότεροι επισκέπτες των ελληνικών εκδηλώσεων. Είναι ζήτημα αν θα μπορούσαν καν να οργανωθούν πολιτιστικά προγράμματα χωρίς αυτούς.

7. KULTÚRA

1. Nyelvoktatás - Országosan is egyedülállónak tekinthető az a nyelvoktatói aktivitás, amely a szegedi görög közösségre jellemző. A Tizenkétosztályos Kiegészítő Görög Nyelvoktató Iskola szegedi tagozatán az iskoláskorú görög származású gyerekek többsége tanult vagy tanul görög nyelvet és görög népmismeretet. A nyelvoktató tanár a megalakulás óta Purosz Alexandrosz. Úgyszintén jelentős a görögöt tanuló felnőttek száma is, akik közül ez idáig hárman szereztek felsőfokú nyelvvizsgát.

2. Tánciskola - Legnépszerűbb programunknak a kétéhetente megrendezésre kerülő görög tánciskola tekinthető. A görög táncok oktatója idestova tizenöt éve Szeltner László. A foglalkozásokon a résztvevők megismerkednek szinte az összes tájegység táncával, úgy a krétai, peloponnészoszi, makedóniai, mint a pontuszi táncok lépéseivel. A táncosok minden korosztályból képviselve vannak. Terveink között szerepel, hogy a táncoktatásba a gyerekeket is bevonjuk.

3. Gasztronómiai estek - A görög kultúra büszkesége a világhírű gasztronómia. Ezt a hagyományt a szegedi görög közösség is ápolja azzal, hogy évente egyszer-kétszer görög recept alapján specialitásokat készít. Készítettünk már például töltött szőlőlevelet, sztifádót, paradicsomos garnélát, bárányt, gíroszt, póréhagymás kolbászt és egyéb inycenségeket is.

7. POLITISZMOS

1. Didaskalia της ελληνικής γλώσσας – Η ενεργή δραστηριοποίηση στον τομέα της διδασκαλίας των ελληνικών που διακρίνει την ελληνική κοινότητα του Σέγκεντ, θεωρείται μοναδική σε όλη την χώρα. Τα περισσότερα ελληνόπουλα σχολικής ηλικίας μαθαίνουν ή έμαθαν την ελληνική γλώσσα και λαογνωσία στο τοπικό τμήμα του Δωδεκακάτιου Συμπληρωματικού Σχολείου Ελληνικών. Δάσκαλος από την ίδρυσή του, είναι ο Αλέξανδρος Πούρος. Επίσης αξιοσημείωτος είναι ο αριθμός και των ενηλίκων που μαθαίνουν ελληνικά, από τους οποίους τρεις έχουν δώσει με επιτυχία εξετάσεις πιστοποίησης ελληνομάθειας στο επίπεδο C1.

2. Μαθήματα ελληνικού χορού – Πρόκειται για το δημοφιλέστερο πρόγραμμά μας που διοργανώνεται κάθε δύο εβδομάδες. Ο χοροδιδάσκαλος, εδώ και δεκαπέντε χρόνια είναι ο Λάσλο Σέλτνερ (Szeltner László), ο οποίος διδάσκει χορούς όλων των περιοχών ώστε οι συμμετέχοντες να μαθαίνουν τα βήματα τόσο των κρητικών, πελοποννησιακών και μακεδονικών χωρών, όσο και των ποντιακών. Οι χορευτές προέρχονται από όλες τις ηλικίες. Σχεδιάζουμε στα μαθήματα να εντάξουμε και τα μικρά παιδιά.

3. Βραδιές μαγειρικής – Αναμφισβήτητο καύχημα της ελληνικής κουλτούρας είναι η - πασίγνωστη - μαγειρική. Η παράδοση αυτή καλλιεργείται και από την ελληνική κοινότητα του Σέγκεντ, αφού φτιάχνουμε σεσιαλιτέ μία-δύο φορές το χρόνο σύμφωνα με ελληνικές συνταγές. Έχουμε φτιάξει μεταξύ άλλων ντολμάδες, στιφάδο, γαρίδες σαγανάκι, αρνί, γύρο, χωριάτικο λουκάνικο και άλλες νοστιμιές.

4. Μουσική παράδοση – Αποκορύφωμα των φεστιβάλ παραδοσιακής μουσικής αποτελούν οι παραστάσεις ελληνικών μουσικών και χορευτικών συγκροτημάτων που γίνονται στις κεντρικές πλατείες ή τα κέντρα πολιτισμού στο Σέγκεντ. Έχουμε φιλοξενήσει πολλά συγκροτήματα από διάφορα μέρη της Ελλάδας, όπως και από τη Βουδαπέστη (πιο συχνά από την πρωτεύουσα τους *Μασκαράδες* και το *Santorini Duo*).

4. Folklor - A népzenei találkozónak mindig fénypontját jelentik a görög zenekarok és néptánc-együttesek fellépései, amelyekre Szeged főterein vagy művelődési házaiban szokott sor kerülni. Ez idáig több alkalommal volt lehetőségünk vendégül látni görögországi vagy budapesti görög együtteseket, mely utóbbiak közül leggyakoribb vendégeink a *Maskarades* és *Santorini Duo* voltak.

4.

5. Előadások - Évente egy-két alkalommal olyan előadások kerülnek megrendezésre, amelyek a görög közösségen kívül a görög kultúra iránt érdeklődők figyelmére is számot tarthatnak. Nagy érdeklődés kísérte többek között a ciprusi kérdéssel, a görög gazdasági válsággal, politikai élettel, művészettörténettel, s a magyar-görög kapcsolatokkal foglalkozó előadásokat, de azokat is, amelyek a Szegedi Tudományegyetemmel közös szervezésben kerültek megvalósításra.

5.

6. Kiállítások - Eddigi kiállításaink témái közül néhány: Sina család, Thasszosz (grafikák), ikonfestészet, Balkán hangulatok.

7. Kirándulások - A helyi görög szervezetek fennállása óta több kirándulást szerveztünk úgy belföldön, mint külföldön. Itthon megtekintettük többek között Miskolc, Tokaj, Sopron, Szentes és Hódmezővásárhely görög emlékeit, és többször részt vettünk a Budapesten és Beloianiszban szervezett nemzeti ünnepeken. Görögországba szervezett honismereti kirándulásaink során bejártuk Makedóniát, voltunk Thasszosz, Athénban és a Peloponnészosz-félszigeten is.

7.

5. Dialéξεις – Diorganizóvontai mía-dúo forés káthe chróno dialéξεις páno se thémata ta opoía proselkúon tin prosochí óhi móno ton Ellhínwn, allá kai geniká, óswn endiaferóntai gia ton ellhnikó politisimó. Étai eíchan polú endiaferón oi dialéξεις pou eíchan ws théma to kypriakó, tin ellhnikí oikonomikí krísi, tin politikhí zwí, tin istoría tes téxnis, tis ouggro-ellhnikés schéseis, allá kai ekeinés oi opoíes pragmatopoiíthikan se sunerghasia me to Panepistímio tou Ségkent.

6.

6. Εκθέσεις – Μερικά από τα θέματα των εκθέσεών μας που διοργανώθηκαν μέχρι τώρα: Η οικογένεια Σίνα, Θάσος (γραφικά), αργογραφία, βαλκανική ατμόσφαιρα.

7. Εκδρομές – Αφότου συγκροτήθηκαν οι τοπικές ελληνικές οργανώσεις έχουν πραγματοποιηθεί διάφορες εκδρομές τόσο στην ημεδαπή, όσο και στην αλλοδαπή. Στην Ουγγαρία έχουμε επισκεφτεί τα αξιοθέατα ελληνικού ενδιαφέροντος των Μίσκοιτς, Τόκαϊ, Σόπρον,

Σέντες και Χόντμεζοβασαρχελου. Επίσης, πήραμε μέρος πολλές φορές στους εθνικούς εορτασμούς της Βουδαπέστης και του Μπελογιάννη. Στην Ελλάδα έχουμε γυρίσει τη Μακεδονία, πήγαμε στην Θάσο, την Αθήνα και την Πελοπόννησο.

8. Αθλητισμός – Η ελληνική κοινότητα συμμετέχει κάθε φορά στο πρωτάθλημα ποδοσφαίρου μεταξύ των εθνικοτήτων του Σέγκεντ που διοργανώνεται κάθε χρόνο. Τον πυρήνα της ελληνικής ομάδας αποτελούν συνήθως Κύπριοι φοιτητές που σπουδάζουν στην πόλη και οι οποίοι μαγεύουν τους θεατές με το παιχνίδι τους.

8. Sport - Az évente megrendezésre kerülő Nemzetiségi Futballtornán rendszeresen részt veszünk. A görög csapat magját többnyire Szegeden tanuló ciprusi diákok alkotják, akik virtuóz játékkal gyönyörködtetik a nézőket.

9. Könyvtár - A Szegedi Görög Nemzetiségi Önkormányzat és a Csongrád Megyei Görögök Kulturális Egyesületének közös könyvtárája közel félezer könyvből áll. A könyvek adatai a görög közösség honlapján megtalálhatóak, a könyvtárból kölcsönözhetőek.

9. Βιβλιοθήκη – Η κοινή συλλογή βιβλίων της Αυτοδιοίκησης Ελλήνων Σέγκεντ και του Πολιτιστικού Συλλόγου Ελλήνων νομού Τσόγκραντ αριθμεί περίπου πεντακόσια βιβλία. Τα στοιχεία των βιβλίων είναι προσβάσιμα στην ιστοσελίδα της ελληνικής κοινότητας και δανείζονται από την βιβλιοθήκη.

Programjaink és rendezvényeink többsége székhelyünkön, az Osztróvszky utca 6. szám alatt található Nemzetiségek Házában (tel.: 00 36 62 424-248, e-mail: minority@t-online.hu) kerül lebonyolításra.

Τα περισσότερα προγράμματα και εκδηλώσεις μας διοργανώνονται στην έδρα μας, τον Οίκο των Εθνικοτήτων (τηλ.: 00 36 62 424-248, e-mail: minority@t-online.hu).

8. HONLAP

A szegedi görögök honlapja (www.szegedigorogok.hu) a legkorábbi magyarországi görög honlapok egyike, amely hét menüpont alatt kínál tartalmakat. Találunk rajta ismertetőket és statisztikákat a szegedi görög közösségről, továbbá programajánlókat és fényképes beszámolókat. Elolvashatjuk a Szegedi Görög Nemzetiségi Önkormányzat határozatait, illetve a Csongrád Megyei Görögök Kulturális Egyesületének alapszabályát, közhasznúsági jelentéseit, határozatait.

A *Kultúra* menüpont alatt megtalálható könyvtárunk teljes könyvvállománya, amely kölcsönözhető is. A *Sajtó* menüpontban válogatást közlünk görög napilapokból és folyóiratokból, valamint az on-line sugárzó elektronikus médiumokból. Ezen belül, *Sajtóválogatás* rovatunkban a legérdekesebb cikkekből közlünk néhányat, méghozzá két nyelven, eredetiben és magyarra fordítva.

Honlapunk büszkesége az a gazdag nyelvi anyag, amely egyedülállónak tekinthető az egész országban. Mivel bolti forgalomban görög nyelvkönyvek alig vannak, fontosnak tartjuk, hogy lehetőségeinkhez képest a görögül tanulni vágyók dolgát megkönnyítsük. Ennek megfelelően kezdő, középfeladók és haladó tanulók számára teszünk közzé többségében sajtókészítési nyelvtanokat, tesztek, gyakorlatokat, szótárakat és hanganyagokat.

A honlap nyitó oldala – Arχική σελίδα της ιστοσελίδας

8. ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ

Η ιστοσελίδα των Ελλήνων του Σέγκεντ (www.szegedigorogok.hu) είναι μία από τις πρώτες ελληνικές ιστοσελίδες της Ουγγαρίας, η οποία προσφέρει υλικό κάτω από επτά κατηγορίες. Θα βρει κανείς πληροφορίες και στατιστικές για την ελληνική κοινότητα, ανακοινώσεις προγραμμάτων και φωτογραφίες. Είναι δημοσιοποιημένες οι αποφάσεις της Αυτοδιοίκησης Ελλήνων Σέγκεντ, καθώς και το καταστατικό, οι ετήσιες εκθέσεις και αποφάσεις του Πολιτιστικού Συλλόγου Ελλήνων νομού Τσόγκραντ.

A szegedi görög közösség címere – Οικόσημο της ελληνικής κοινότητας του Σέγκεντ

Η κατηγορία *Πολιτισμός* περιέχει τα στοιχεία όλων των βιβλίων μας, τα οποία δανείζονται κιάλας. Η κατηγορία *Τύπος* παραθέτει συλλογή των ελληνικών εφημερίδων και περιοδικών και επίσης των ηλεκτρονικών ΜΜΕ που έχουν on-line σύνδεση. Στην υποκατηγορία *Επιλογή ειδήσεων* μπορεί να διαβάσει κανείς άρθρα ελληνικών εφημερίδων που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για το ουγγρικό κοινό, και μάλιστα σε δύο γλώσσες, την πρωτότυπη ελληνική και την μετάφραση στα ουγγρικά.

Το πλέον πολύτιμο μέρος της ιστοσελίδας μας είναι το πλούσιο γλωσσικό υλικό που θεωρείται μοναδικό σε όλη τη χώρα. Επειδή στα βιβλιοπωλεία διατίθενται ελάχιστα διδακτικά εγχειρίδια ελληνικής, θεωρούμε σημαντικότατο να βοηθάμε, ανάλογα με τις δυνατότητές μας, όσους επιθυμούν να μάθουν ελληνικά. Με το σκεπτικό αυτό δημοσιεύουμε διάφορες γραμματικές, τεστ, ασκήσεις, λεξικά και ηχητικά υλικά, τα οποία τις περισσότερες φορές είναι προϊόντα δικής μας πνευματικής εργασίας.

9. KIADÓI TEVÉKENYSÉG

A Szegedi Görög Nemzetiségi Önkormányzat és a Csongrád Megyei Görögök Kulturális Egyesülete 2011-ben döntött saját sorozat megindításáról Szegedi görög füzetek címmel. A sorozaton belül idáig három kiadvány jelent meg:

Párosz Alexandrosz – Szivília Arjiró: Párbeszédkönyv (150 magyar-görög párbeszéd, 400 nyelvi jelenség)

A 176 oldalas könyv 150 dialógust tartalmaz 10 téma köré csoportosítva, hol hivatalosabb, hol egészen közvetlen stílusban úgy, ahogy ez a mindennapokra jellemző. Az egyes párbeszédeken belül ki van emelve néhány, összesen 400 nyelvtani, illetve lexikális érdekesség, amelyek a szövegek alatt kerülnek értelmezésre és gyakoroltatásra.

A párbeszédgyűjteményt ajánljuk mindazoknak, akik újrögö-

vagy középfokú szóbeli nyelvvizsgára készülnek, de azoknak is, akik egyszerűen csak beszédképességüket szeretnék fejleszteni.

Dr. Diószegi György Antal: Csongrád megyei görög családok a XVIII. és XIX. században (kétnyelvű, görögre fordította Szivília Arjiró)

A kétnyelvű, fotókkal illusztrált 52 oldalas kiadvány Szeged, Hódmezővásárhely, Makó és Szentes XVIII. és XIX. századi görög vonatkozásait mutatja be, ezen belül Szeged esetében részletesen kitérve a Zsótér család történetére.

Dr. Balogh Ádám: Görög nemzet-tudat a 19. században

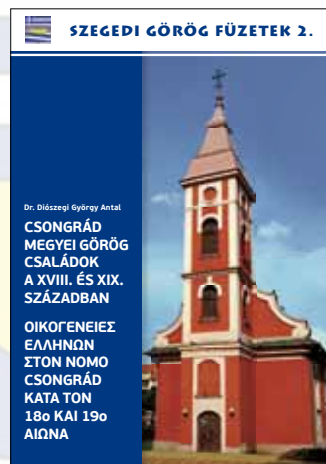
A tanulmány a görög nemzetfejlődés fontos időszakát tekinti át. A modern nemzettudat 18. századi első megjelenésétől követi végig a görög önmeghatározás legfőbb elemeit, valamint a görög külpolitika alapvető törekvéseit egészen az első világháborút követő görög-török háborúig. A görög nemzeti identitás kialakulásának és az adott korszak nemzeti gondolkodásának elemzése segíti a mai balkáni ellentétek és konfliktusok jobb megértését.

9. EKAOTIKH ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Hαυτοδιοίκηση Ελλήνων Σέγκεντ και ο Πολιτιστικός Σύλλογος Ελλήνων νομού Τσόγκραντ αποφάσισαν το 2010 να δραστηριοποιηθούν στο χώρο των εκδόσεων και να κυκλοφορήσουν σειρά δημοσιεύσεων με τίτλο Ελληνικά συγγράμματα του Σέγκεντ (Szegedi görög füzetek). Έως τώρα (2012) έχουν εκδοθεί τρία έντυπα στην σειρά:

Αλέξανδρος Πούρος – Αργυρώ Σιβίλια, Συλλογή διαλόγων (150 ουγγρο-ελληνικοί διάλογοι, επεξήγηση 400 γλωσσικών φαινομένων)

Το βιβλίο 176 σελίδων περιλαμβάνει 150 διαλόγους γύρω από 10 θέματα σε ύφος κάποτε επίσημο, κάποτε πολύ άμεσο, όπως συνηθίζεται και στην πραγματική ζωή. Στους διαλόγους εμφανίζονται συνολικά 400 γραμματικά και λεξικά φαινόμενα, τα οποία επεξηγούνται κάτω από τα κείμενα. Προτείνουμε την συλλογή διαλόγων σε όλους όσους επιθυμούν να δώσουν προφορικές εξετάσεις ελληνομάθειας στο επίπεδο Β1 ή Β2, αλλά και σε εκείνους που θέλουν απλώς να βελτιώσουν την ευχέρεια λόγου τους.

Dr. Diószegi György Antal, Οικογένειες Ελλήνων στον νομό Τσόγκραντ κατά τον 18ο και 19ο αιώνα (δίγλωσσο, μεταφρασμένο από την Αργυρώ Σιβίλια)

Το δίγλωσσο φυλλάδιο 52 σελίδων, διακοσμημένο με φωτογραφίες, παρουσιάζει τις ελληνικές πτυχές των πόλεων Σέγκεντ, Χόντμεζοβασσαρχελου, Μάκο και Σέντες κατά τον 18ο και 19ο αιώνα, στην περίπτωση του Σέγκεντ αναφερόμενο με λεπτομέρειες στην ιστορία της οικογένειας Σωτήρ (Ζσότέρ).

Dr. Balogh Ádám, Η ελληνική εθνική συνείδηση κατά τον 19ο αιώνα

Η μελέτη ερευνά μια σημαντική περίοδο της πορείας διαμόρφωσης του ελληνικού έθνους. Παρακολουθεί τα κυριότερα στοιχεία του ελληνικού αυτοπροσδιορισμού από την πρώτη εμφάνιση της σύγχρονης εθνικής συνείδησης κατά τον 18ο αιώνα, καθώς και τις επιπτώσεις της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής έως τον ελληνοτουρκικό πόλεμο που ακολούθησε τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο. Η ανάλυση της διαμόρφωσης της ελληνικής ταυτότητας και της ελληνικής εθνικής συνείδησης της προκειμένης περιόδου βοηθά στην καλύτερη κατανόηση των σημερινών διαφορών και συγκρούσεων στα Βαλκάνια.

10. AMIT SZEGEDEN JÁRVA ÉRDEMES MEGNÉZNI

Szegedről kitűnő útikönyvek állnak a városba érkező látogatók rendelkezésére. Jelen füzetecskében azokra a látnivalókra hívjuk fel a figyelmet, amelyek az Athénhez szokott görög turisták számára érdekesek lehetnek, és egy pár órás séta során megtekinthetőek. Bizonyára fel fog tűnni nekik, hogy Szeged belvárosa rendezett, tiszta, és bővelkedik a történelmi építményekben. Sok a park, a szobor, a kerékpáros, a város Magyarország második legnagyobb folyója szeli ketté, a Tisza. Ennek látványa egészen biztos, hogy elkápráztatja a görögöket. S ami számukra különösen fontos ahhoz, hogy egy város élhető legyen: sok a kiülős kávézó, nyáron, a sétálóutcaikon éjszakáig hőmpölyög a tömeg, s nem utolsó sorban, sokat süt a nap. Ez utóbbi – ahogy az egyesület címerében is feltűnik – összekötő kapocs a két kultúra között.

1. Széchenyi tér és a Városháza - A Széchenyi tér Magyarország egyik legnagyobb és legszebb, csodálatos szobrokkal díszített, színpompás növényekkel, köztük óriási platanokkal beültetett tere. A teret történelmi épületek övezik, amelyek közül a legszebb a neobarokk stílusban épült, a Szegeden született filmesztéta Balázs Béla által, „*az építészet egyik szerény világremekeinek*” nevezett Városháza. Kecses tornyáról Babits Mihály a következőket írta: „*Hányszor néztem ezt a toronycskát a gyönyörű ég háttérében: az ég itt indigószínű, és a toronynak este égő szemé van, s kacéran holdja cifrázott erkélyét, mint csipkéit a kecses táncosnő*”.

2. Zsótér-ház - A klasszicista stílusban épült ház nevét a görög származású gazdag hajósgazdáról és gabonakereskedőről, Zsótér Jánosról kapta, aki Szegeden a legtöbb hajóval rendelkezett. Állítólag olyan hajót is építtetett, amelynek lapátkerekeit a fedélzeten körbehajtott lovak mozgatták. Egy hagyomány szerint az épület 1849-ben komoly szerepet kapott: két alkalommal ülésezett itt az országgyűlés, és a magyar koronát is őrizték benne. Itt találkozott Kossuth a román forradalmár költővel, Nicolae Balcescuval, s itt fogadták el a nemzetiségekről és a zsidók emancipációjáról szóló törvényeket. 1879. március 11-én itt vendégeskedett Mikszáth Kálmán, aki innen nézte végig, és számolt be a Tisza okozta óriási pusztításáról, a város történetét meghatározó nagy árvízről: „*Mint a kígyó, sziszegve, mászva jött az óriási áradat, elfoglalva a völgyeket, aztán a dombokat. Az éjbe betekintve a magasból az ember nem ismerte föl a piszkos szömyeteket: azt lehetett volna hinni, hogy az az út... De mikor aztán elkezdtek az úton hordók hemperegni, lábak nélküli lovak és borjúk csúszni, az ember hűledve kildált föl: az ott a víz!*”

10. TA KYPIOTERA AΞΙΟΘΕΑΤΑ ΤΟΥ ΣΕΓΚΕΝΤ

Οι επισκέπτες που έρχονται να δουν το Σέγκεντ θα βρουν στα βιβλιοπωλεία πολύ καλούς οδηγούς της πόλης. Στο παρόν φυλλάδιο επιστούμε την προσοχή στα αξιοθέατα που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τους Έλληνες τουρίστες και τα οποία μπορεί να επισκεφθεί κανείς με μία σύντομη περιήγηση. Θα κάνει σίγουρα εντύπωση ότι το κέντρο είναι περιποιημένο, καθαρό, και έχει πολλά ιστορικά κτίρια. Υπάρχουν πολλά πάρκα, αγάλματα, ποδηλάτες, και η πόλη διασχίζεται από το δεύτερο μεγαλύτερο ποταμό της Ουγγαρίας, τον Τίσα, το θέαμα του οποίου θα συναρπάσει σίγουρα τους Έλληνες. Και κάτι ακόμα που θα τους επηρεάσει θετικά: έχει πολλές καφετέριες με τραπέζια έξω, πλήθος κόσμου στους πεζόδρομους μέχρι τη νύχτα το καλοκαίρι, καθώς και πολύ ηλιοφάνεια στη διάρκεια του έτους. Το μοτίβο του ηλίου εμφανίζεται και στο οικόσημο του συλλόγου ως συνδυαστικός κρίκος μεταξύ των δύο κουλτούρων.

1. Πλατεία Széchenyi και Δημαρχείο – Η πλατεία Széchenyi είναι μία από τις μεγαλύτερες και ομορφότερες πλατείες της Ουγγαρίας, στολισμένη με πανέμορφα αγάλματα και ποικιλόχρωμα φυτά από τα οποία τα πιο εντυπωσιακά είναι τα πελώρια πλατάνια. Η πλατεία περιβάλλεται από ιστορικά κτίρια, μεταξύ τους το χτισμένο σε ρυθμό μπαρόκ Δημαρχείο, το οποίο ο Ούγγρος θεωρητικός κινηματογράφου Μπέλα Μπάλαια χαρακτήριζε «*ένα από τα σεμνά αριστουργήματα της οικοδομικής*». Για τον κομψό πύργο του ο ποιητής Μίχαλ Μπάμπιτς έγραψε: «*Πόσες φορές κοίταξα αυτόν τον πυργίσκο με φόντο τον θαυμάσιο ουρανό: ο ουρανός εδώ είναι βαθυγάλαζος, ο πύργος έχει τη νύχτα μάτια αναμμένα και φορά με ερωτοτροπία το στολισμένο μπαλκόνι του, σαν τις δαντέλες η χορεύτρια*».

2. Μέγαρο Zsótér – Το νεοκλασικό κτίριο έλαβε το όνομά του από τον πλούσιο Έλληνα εφοπλιστή και έμπορο σιτηρών János Zsótér (Ιωάννη Σωτήρ) που ήταν ο μεγαλύτερος πλοιοκτήτης της εποχής του στο Σέγκεντ. Λέγεται ότι είχε κατασκευάσει καράβι όπου οι τροχοί κινούνταν από άλογα τα οποία οδηγούσαν γύρω-γύρω στο κατάστρωμα. Σύμφωνα με μια εκδοχή, το 1849 το κτίριο πήρε σημαντικό ρόλο: εδώ συνεδρίασε δύο φορές η ουγγρική βουλή και εδώ φύλαξαν για σύντομο χρονικό διάστημα το ουγγρικό στέμμα. Στο κτίριο συναντήθηκε ο Ούγγρος ηγέτης της επανάστασης Λάιος Κόσουτ (Kossuth Lajos) με τον Ρουμάνο επαναστάτη ποιητή Nicolae Balcescu, και εδώ υπογράφηκε ο νόμος περί εθνικότητων και χειραφέτησης των Εβραίων. Στις 11 Μαρτίου 1879 φιλοξενήθηκε εδώ ο συγγραφέας Κάλμαν Μίκσαιτ ο οποίος παρακολούθησε από το κτίριο την καταστροφή που προκάλεσε η μεγάλη πλημμύρα και, ως απεσταλμένος κάποιας εφημερίδας, έγραψε στο άρθρο του: «*Ξερνόταν σφυρίζοντας, σαν το φίδι, η πρωτοφανής πλημμύρα, καταλαμβάνοντας λαγκάδες και λοφίσκους. Κοιτάζοντας από ψηλά στη νύχτα, δεν αναγνώριζες το βρώμικο τέρας: έλεγε πως είναι ο δρόμος ... Όταν όμως άρχισαν να πλέουν στο δρόμο βαρέλια και να κατακυλούν άλογα και μοσχάρια χωρίς πόδια, τότε μόνο αναφονούσες τρομαγμένοι: είναι το νερό!*»

3. Klauzál tér és a Kossuth-szobor - A növényzet nélküli, zárt tér itáliai hangulatot áraszt. A teret övező épületek egyike az ún. Új Zsótér-ház, amelyet Zsótér János fia, Zsótér Andor építtetett, aki tevékenységével és adományaival jelentős mértékben járult hozzá a város polgári fejlődéséhez. Emléktáblája a ház falán látható. A tér közepén Kossuth Lajos szobra áll, amelyet 10 000 ember jelenlétében lepleztek le 1902-ben, az államférfi születésének századik évfordulóján. A talapzaton szegedi toborzóbeszédének kezdő sorai olvashatók: „*Szegednek népe, nemzetem büszkesége*”. A Klauzál téren és az azon áthaladó Kárász utcán kitérnő kávézók csalogatják a vendégeket.

4. Zsinagóga - Érdemes egy kis kitérőt tenni a Kárász utcáról a Kígyó utca felé kanyarodva a Zsinagógához, amely a XX. század elején épült szecessziós stílusban. A több mint ezer ember számára ülőhelyet biztosító templom Európa egyik legszebb, Magyarország második legnagyobb zsinagógája.

3. Πλατεία Klauzál και άγαλμα του Kossuth – Η χωρίς φυτά, κλειστή πλατεία προσφέρει ατμόσφαιρα Ιταλίας. Ένα από τα τριγύρω κτίρια ονομάζεται Νέο Μέγαρο Ζσότηρ αφού χτίστηκε από τον Άντορ Σωτήρ, γιο του Ιωάννη ο οποίος με την δραστηριότητα και τις δωρεές του συνέβαλε ουσιαστικά στην αστική ανάπτυξη της πόλης. Αναμνηστική πλάκα έχει τοποθετηθεί προς τιμήν του στον τοίχο του κτιρίου. Στο κέντρο της πλατείας βρίσκεται το άγαλμα του Λάιους Κόσουτ το οποίο αποκαλύφθηκε το 1902, στην εκατοστή επέτειο από την γέννησή του, μπροστά σε δέκα χιλιάδες ανθρώπους. Στην βάση του αγάλματος διακρίνονται οι πρώτοι στίχοι της περίφημης ομιλίας του που εκφωνήθηκε εδώ: «*Λαέ του Σέγκεντ, καμάρι του έθνους*». Στην πλατεία Klauzál, καθώς και στην οδό Kárász που την διασχίζει, υπάρχουν πολύ ωραίες καφετέριες.

4. Συναγωγή – Αξίζει μία παράκαμψη, στρίβοντας την οδό Kígyó, για να επισκεφθούμε το κτίριο της Εβραϊκής Συναγωγής που χτίστηκε στις αρχές του 20ού αιώνα σε ρυθμό Art Nouveau. Με θέσεις για πάνω από χίλια άτομα, είναι μία από τις ομορφότερες συναγωγές της Ευρώπης και η δεύτερη μεγαλύτερη της Ουγγαρίας.

5. Πλατεία Dugonics – Η οδός Kárász καταλήγει στην πλατεία Dugonics. Τα σκαλοπάτια γύρω από το σιντριβάνι στο κέντρο της πλατείας προσφέρονται για χαλάρωση, όπου καθισμένοι πολλοί το καλοκαίρι θαυμάζουν το παιχνίδι του νερού. Δίπλα στο σιντριβάνι βρίσκεται το κεντρικό κτίριο του Πανεπιστημίου του Σέγκεντ, ενώ από την άλλη μεριά, στο πάρκο, το άγαλμα του συγγραφέα της πόλης Άντρας Ντούγκονιτς.

6. Πλατεία των Μαρτύρων του Άραντ – Η πλατεία πήρε το όνομά της από τους στρατιωτικούς ηγέτες που εκτελέστηκαν το 1849. Από τα πολλά αξιοθέατα, σε δύο πρέπει να δώσουμε ιδιαίτερη προσοχή: τον έφιππο ανδριάντα του Φέρεντς Ράκοτσι Β΄ με την λατινική επιγραφή *Cum Deo pro patria et libertate* (Με τον Θεό για την πατρίδα και την ελευθερία), και την Πύλη των Ηρώων στην απέναντι πλευρά του δρόμου.

5. Dugonics tér - A Kársz utcát a Dugonics tér zárja le. A tér közepén található szökőkút körüli ülősorokon nyaranta sokan üldögélnék és gyönyörködnek a vízugarak játékában. A szökőkút mellett a Szegedi Tudományegyetem központi épülete látható, a másik oldalon található parkban pedig a szegedi író, Dugonics András szobra áll.

6. Aradi vértanuk tere - Az Aradi vértanuk terének több látnivalója közül kettőre okvetlenül érdemes felfigyelni: II. Rákóczi Ferenc lovas szobrára, rajta a latin nyelvű felirattal, *Cum Deo pro patria et libertate (Istennel a hazáért és szabadságért)*, valamint a Hősök kapujára a kört túloldalán.

7. Fogadalmi templom - A köznyelven Dómként emlegetett templom Szeged szimbóluma, amelyet az Aradi vértanuk teréről a Szent Gellért-kapun (1952-től 1992-ig Beloianisz-kapu) áthaladva érünk el. A Fogadalmi templom felépítéséről a nagy árvíz (1879) elmúlta után döntött a város, de csak 1930-ban készült el, neoromán stílusban. A templom előtt látható Szeged legrégebbi építménye, a XI-XIII. századból származó Dömötör-torony. A téren rendezik meg nyaranta a város legjelentősebb kulturális rendezvényét, a szabadtéri játékokat, amelyekre turisták tízezrei kíváncsiak. A teret övező árkádsor a Nemzeti Emlécsarnoknak ad helyet, amelyben a magyar történelem, tudomány és kulturális élet kiválóságainak szobrai és domborművei láthatóak.

7.

8. Görögkeleti szerb templom - A szerbek a török elől menekülve jelentek meg Szegeden. A kelet-nyugati tájolású templomot Szent Miklós tiszteletére emelték a XVIII. század második felében. Legfőbb ékessége az ikonosztáz, amely a hagyományos sémától eltérően olyan, akár egy csipkekötemény. A templomban görög eredetű képek is láthatók.

9.

9. Sellő-dombormű - A Tiszaparton emelkedő, első szegedi toronyház neve Sellő-ház. Ezt az oldalát díszítő bronzsellőről kapta, amelyet a görög szobrász, Makrisz Agamemnón készített.

6.

7. Αναθηματικός Ναός

– Στον Αναθηματικό ή Καθεδρικό Ναό (στα ουγγρικά Dóm), σύμβολο του Σέγκκεντ, φτάνουμε περνώντας από την Πύλη του Αγίου Γκέλλερτ (από το 1952 έως το 1992 Πύλη του Μπελογιάννη). Για την ανέγερση του ναού, ο Δήμος έλαβε την απόφαση μετά την μεγάλη πλημμύρα (1879), υλοποιήθηκε όμως μόνο το 1930. Μπροστά από την εκκλησία βρίσκεται το παλαιότερο οικοδόμημα της πόλης, ο Πύργος του Αγίου Δημητρίου

που προέρχεται από τον 11ο – 13ο αιώνα. Στην πλατεία οργανώνεται κάθε καλοκαίρι η σπουδαιότερη πολιτιστική εκδήλωση του Σέγκκεντ, το υπαίθριο θεατρικό φεστιβάλ το οποίο προσελκύει δεκάδες χιλιάδες επισκεπτών. Στην Στοά Εθνικής Μνήμης, γύρω από την πλατεία, βλέπουμε αγάλματα και ανάγλυφα των κορυφαίων εκπροσώπων της ουγγρικής ιστορίας, επιστήμης και πολιτιστικής ζωής.

8. Ορθόδοξος ναός των Σέρβων

– Οι Σέρβοι εμφανίστηκαν στο Σέγκκεντ διωγμένοι από τους Τούρκους. Ο ναός που έχει προσανατολισμό Ανατολής-Δύσης χτίστηκε στο δεύτερο μισό του 18ου αιώνα και είναι αφιερωμένο στον Άγιο Νικόλαο. Το λαμπρότερο κόσμημά του είναι το εικονοστάσιο που διαφέρει από τα συνηθισμένα και μοιάζει με δαντέλα. Στην εκκλησία φυλάσσονται και εικόνες ελληνικής προέλευσης.

8.

9. Ανάγλυφο Γοργόνας – Η πρώτη πολυρροφη πολυκατοικία του Σέγκκεντ χτίστηκε στην όχθη του ποταμού Τίσα και ονομάζεται Οίκος Γοργόνας. Η ονομασία προέρχεται από την μπρούτζινη γοργόνα στον τοίχο προς το ποτάμι, που είναι έργο του Έλληνα γλύπτη Αγαμέμνονα Μακρή.

10. Tisza-part - Szeged meghatározó látványa a Tisza. A hűsítő parkokkal, kedves szobrokkal és a klinikai épületekkel övezett folyóparti sétányon kellemes séta tehető az egész belvárosi szakaszon. Az ún. Belvárosi (vagy Régi) Hídon áthaladva Újszegedre érünk.

11. Móra Ferenc Múzeum - A híd lábánál fekvő, görögösen klassziczizáló, korinthiszi oszlopokkal díszített városi múzeum Móra Ferenc nevét viseli. A két szélső oszlop előtt Szókratész és Homérosz szobra látható.

12. Szegedi Nemzeti Színház - A színház épülete a nagy árvíz utáni újjáépítés eredménye. Szemben vele a Belvárosi Mozi található, amely három moziteremmel várja a nézőket.

13. Dankó Pista szobra - A szobor Szeged híres szülöttének, a cigány származású dalszerző muzsikusknak, Dankó Pistának állít emléket. A legenda szerint Dankó Pista mindannyiszor megpengeti hegedűje húrját, ahányszor szülővárosát meglátogatja.

10. Όχθες του ποταμού Τίσα – Εντυπωσιακό θέαμα της πόλης είναι ο ποταμός Τίσα με τα πάρκα, αγάλματα και τα κτίρια κλινικών στο πλάι του. Η όχθη του ποταμού σε ολόκληρο το τμήμα του κέντρου προσφέρεται για απολαυστικό και χαλαρωτικό περπάτημα. Αν περάσουμε την λεγόμενη Γέφυρα του Κέντρου (ή αλλιώς Παλαιά Γέφυρα) φτάνουμε στο Νέο Σέγκεντ.

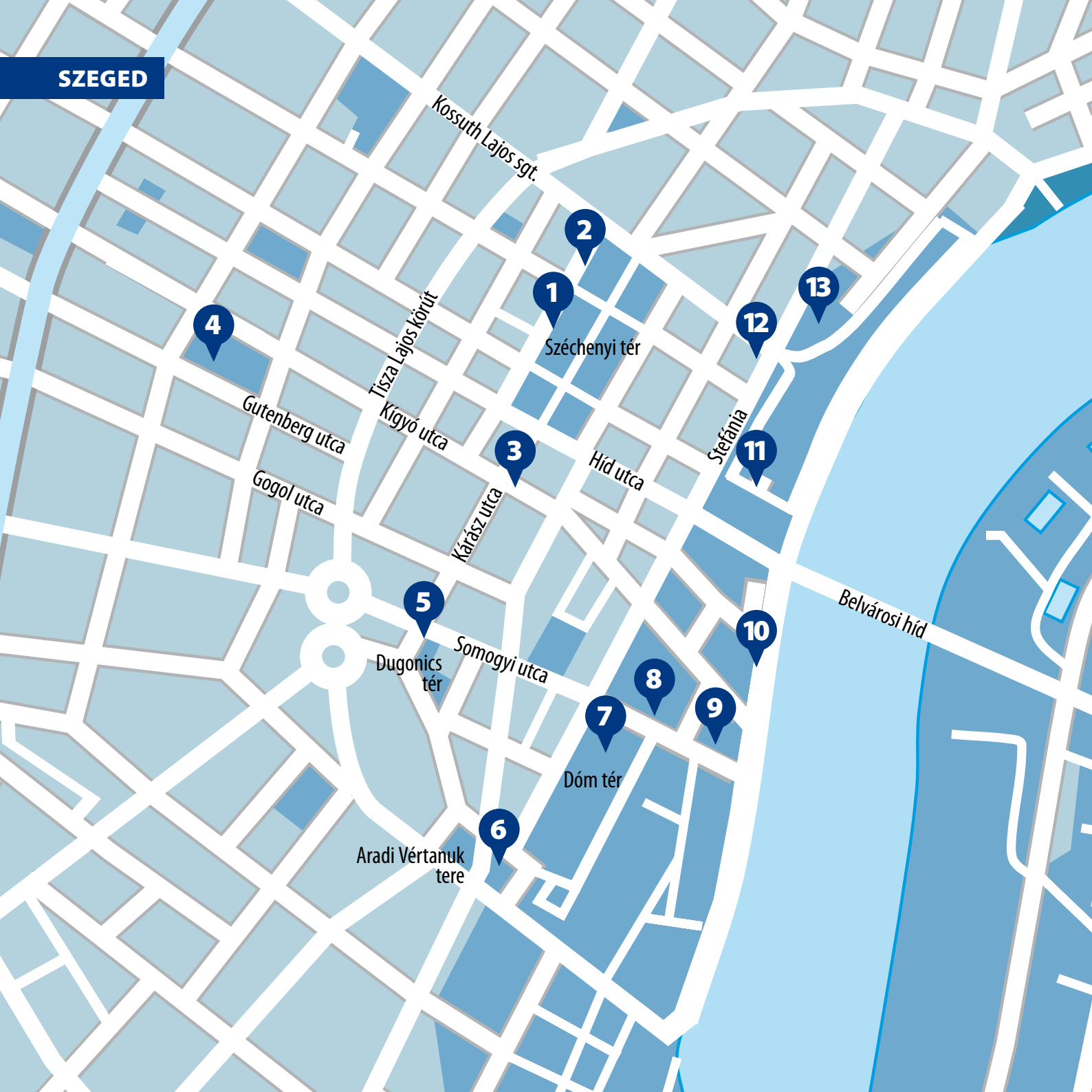
11. Μουσείο Μόρα Φερενς – Το δημοτικό μουσείο, δίπλα στη γέφυρα, χτίστηκε σε ελληνικό νεοκλασικό ρυθμό με κορινθιακούς κίονες στην πρόσοψη. Μπροστά από τους δύο ακριανούς βρίσκονται αγάλματα του Σωκράτη και του Ομήρου.

12. Εθνικό Θέατρο του Σέγκεντ – Το κτίριο του θεάτρου είναι επίτευγμα της ανοικοδόμησης ύστερα από την μεγάλη πλημμύρα. Απέναντί του ο Κινηματογράφος του Κέντρου περιμένει τους θεατές με τρεις αίθουσες.

13. Άγαλμα του Dankó Pista – Το άγαλμα ανεγέρθη προς τιμήν του ξακουστού βιολιστή και μουσικοσυνθέτη του Σέγκεντ, τσιγγάνικης καταγωγής, Πίστα Ντάνκο. Σύμφωνα με την τοπική παράδοση, κάθε φορά που περνά παρθένα κοπέλα μπροστά του, ο Πίστα Ντάνκο χτυπά τις χορδές του βιολιού του.

SZEGED

4

2

1

13

12

Széchenyi tér

Gutenberg utca

Kígyó utca

3

Híd utca

Stefánia

11

Gogol utca

Károly utca

5

Somogyi utca

10

Belvárosi híd

Dugonics tér

8

9

7

Dóm tér

6

Aradi Vértanúk tere

